

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1923. február hó 4-én
II. Évfolyam * 5-ik szám.

Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsváron, Strada
Nic. Filipescu 10. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre - - - - - 50 Lei
Fél évre - - - - - 25 Lei
EGYESSZÁM ÁRA 2 LEI

Printed in Roumania

II. évfolyam. 1923. február 4-én. 5-ik szám.

T a r t a l o m :

<i>Az emberben ama lélek</i> - - - - -	59. oldal
<i>Az ásó és a Biblia</i> - - - - -	62 „
<i>Jön a sarki paradicsom</i> - - - - -	64 „
<i>Isten változatos bölcsessége a földi terem- tésben</i> - - - - -	67 „
<i>Babilon a kereszténység képe</i> - - - - -	70 „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Megjelenik minden második vasárnap.
KIADJA: „AZ ÉLET“ KIADÓHIVATALI
VÁLLALAT, CLUJ—KOLÓZSVÁR,
STRADA NIC. FILIPESCU 10. SZÁM.
Szerkeszti . . . . . Faluvégi Dénes.
Előfizetési ára: Romániában egy évre
50 lei, fél évre 25 lei. Egyes szám 2 lei.
Csehszlovákiában egy évre 20 csehek.
Amerikában egy évre . . . . . 1 dollár.
Egyes szám ára . . . . . 5 cent.

II. Évfolyam.

1923. február 4., vasárnap.

5. szám.

„Az emberben ama lélek” írta: D. H. COPELAND

ELIHUNAK Barakéel fiának néhány ezer esztendővel ezelőtt igaza volt. Van az embernek lelke. Elihu esetében azon erős vágy volt meg benne, hogy megmondja a magáét; ő várt az alkalomra, hogy hozzászóljon ahhoz a kérdéshez, amelyről az ő három társa beszélt. Sokáig csendben várakozott tiszteletből azoknak a kora iránt, akik vele voltak, azt remélvén, hogy ezáltal bölcsességet tanul és ismeretekre tesz szert, amelyek csak az élemedett kornál találhatók meg, azt a bölcsességet, amely a tapasztalat eredménye és amely védőpajzsként működik a fiatal kor elhamarkodott elszólásai és hirtelen cselekedetei ellen.

Azonban Elihut nagyon kiábrándították és utálattal töltötték el azoknak a hangzatos szólamai és értelmetlen fejtegetései, akik azt mondták, hogy ők ő vele együtt vigasztalói az ő együttes barátjuknak. Az idő legnagyobb részét hamis alaptételnek a módosításával pocékolván el, ezek a deres fejű fecsegők, szüntelenül meg akarták győzni Jóbot, jobb eszük ellenére, hogy a baj és a nyomoruság amely őt érte, szükségképpen a bűn eredményes pajzsa képpen jelentkeztek.

Elihu végre kijött a türelemből és ezeket mondotta: „Hadd feleljek hát én is magamért, hadd tudassam én is véleményemet, mert tele vagyok beszéddel; unszolgat engem a bennem levő lélek. Ime bensőm olyan mint az uj bor, amelynek nyílása nincsen; miként az uj tömlők szétszakad, szólok tehát, hogy levogóhöz jussak; felnyitom ajkaimat és felelek.”

Hogyha Elihu ma élt volna, akkor talán nem várt volna oly sokáig, hogy az öreg fiuk elmondhassák hosszú lére eresztett mondokáikat,

de minden valószínűség szerint elejétől kezdve avatkozott volna bele a beszélgetésbe és úgy beszélt volna, mint a mi modern ifjuságunk, azzal a finom és utánozhatatlan megvetéssel a fennálló szokások iránt, amely a modern progresszív gondolkodásnak legjellegzetesebb vonása; mert ez valóban a fiatalság napja a köz- és a magánélet minden terén.

És valóban kétséges vajjon, a mi modern emberünk a mai fiatalember minden haladó gondolkodása ellenére általában, mint a maga felfogása dacára különösen, összeszedhetne és előadhatna-e olyan helyes és józan érveket mint Elihu, amint az Jób 32. fejezetében meg van írva.

Ez azonban csak bevezetés azon kérdés megvitatásához, amely e sorok íróját némileg érdekli és talán az olvasót is, amely szerint van lélek az emberben, amely ma szembetünöbben mutatkozik mint valaha a világ történetében; egy lélek, amelynek sokféle kifejezési módja van és amely háromféle megnyilvánulásának egyikében vagy másikában mutatkozik ma minden javakorbéli férfi és nő cselekedeteiben. Ez ismét csak az érvényesülés szelleme és ha valaki érvényesülni akar, az összes jó, rossz és semleges tulajdonságok, melyek az embert teszik, világosan megmutatkoznak.

Önző emberek csinalják a történelmet

A világtörténelmet olyan emberek csinálták meg, akik jogot követeltek maguknak arra, hogy szavakban és tettekben juttassák kifejezésre önmagukat. Néha a kellemes hangú szónok volt az, aki úgy hatott mások gondolkozására, hogy sikerült őket meggyőzni, hogy az ő útja, amely

a legnagyobb jóra vezet, az egyetlen lehetséges ut és így a maga saját céljai megvalósításánál másokat használt fel eszközül.

Majd pedig vakmerő kalandorok tetteit jegyzi fel a történelem, akik kellő időben opportunista (alkalmazkodni tudó egyének) voltak és bizonyos mértékig kifejezték önmagukat, rendszerint a közjó rovására. Más ilyen önmagukat kifejezők olyan neveket viselnek, amelyek a maguk idejében az egész világot rettegéssel töltötték el, — ilyenek voltak Dzsingész Khán, Tamerlane, Nagy Sándor, Mohamed, Napoleon, akik véres betűkkel irták be a maguk hatalmas egoizmusukat a világtörténelem lapjaiba.

Néhány évvel ezelőtt egy másfajta önzés nőtt naggyá és kezdte követelni, hogy kifejezésre juttassa magát és végül ugyanaz az önzés irányította őket, mely okozta, hogy a történelem sokáig fog megemlékezni egy névről és hogy Európa vér és könnytől ázott és az u. n. civilizált világ minden sarkán a szenvedés ujjai meredtek az emberek szemébe.

Hogy mi volt ezen érvényesülésre való törekvésnek az eredménye, azt ma mindnyájan keservesen tudjuk, azonban a történelem öreg emberének a tanításai süket fülekre találtak.

Persze a civilizáció csodálatos dolog. E cikk írója az utolsó, aki ezt tagadná; őszintén elismeri, hogy a civilizáció félelmetes és csodálatos dolog, oly félelmetes és csodálatos, hogy ha az ember látja, hogy az emberiség azon részére is rá akarják kényszeríteni, amely mostanáig mentes maradt a befolyásától, bizony sokkal kínosabban érinti, hogy sem könnyel nézhetné.

Egy gyors áttekintés a történelem lapjain, — amely elvezet minket a mai idők állapotáig, amelyet mi civilizációnak nevezünk — meggyőz minket arról, hogy semmi jó sem származhat olyan vér- és könnytengerből, mint amelyeket a múltban láttunk, amely múlt a mi mai állapotunknak a szülője. „Az embernek az emberrel szemben tanusított embertelensége gyászba dönt nagyon sok ezer embert“. Ezzel a kifejezéssel jellemezték azt az állapotot, amely ezelőtt egy emberöltővel uralkodott, de mennyivel igazabb ez ma.

Dickens Thackeray és az elmúlt korszak más írói az országban uralkodó sok kirívó igazságtalanságot irták le és idejében megtörténtek az intézkedések a lappangó forradalom kitörésének a megelőzésére.

A hűbériség elhibázott dolog volt

Évszázadokkal előtt jóval Amerika felfedezése előtt az ugynevezett hűbérrendszer állott fenn. Ez két világosan egymástól elkülönített részre oszló társadalmi rendszer volt, egy föléjükbe kerekedett harmadikkal. A földes ur vagy „báró“ volt minden látható dolognak a tulajdonosa és napjait azzal töltötte, hogy utakat és módokat keresett mindennek a megszerzésére, ami nem volt elmozdithatatlan.

A „hűbéres“ ezzel szemben nagyon küzdelmes életet élt, megművelvén a földesur földjét és lovakat és marhákat nevelt neki és csak azért hozott a világra gyermekeket, hogy örökössé tegye a szolgarendszert.

Azután volt a „hadsereg“, amely a született szolgákból állott, akiknek az élete a földes ur jóvoltából könnyebb volt és annyit raboltak, amennyit tudtak más földesuraktól. Ezek mellett gyakran zsoldos rablóhadakat is tartottak a földesurak és ezek nagyon hasznosoknak bizonyultak, mert a bárók akaratát kényszerítették rá a hűbéresekre és ügyeltek, hogy ezek elég szegények legyenek ahhoz, hogy vakon engedelmesskedjenek és alázasak legyenek. Ez a hadsereg volt a földesur hatalmának a titka, mert enélkül teljesen tehetetlen volt és parancsainak semmi fogamatja sem volt; ezért állandó törekvése volt minden bárónak, hogy a szomszéd bárónak a hadseregét, vagy megsemmisítse, vagy ellopja, mivel ezzel annak hatalmát és esetleg földjeit és hűbéreseit is megszerzi.

Minden háború igazi oka

Ez a rendszer idővel egész Európában meghonosodott és az ezt követő „Renaissance“ korban egyik nemzet versengett a másikkal abban a tekintetben, hogy a föld mennél nagyobb felületét magának megkaparintsa; mert rájött arra, hogy egy vagyonnak az elfoglalása még nem jelentette azt, hogy azt meg is lehet tartani, amint azt Spanyolországnak az Ujvilágban szerzett hódításai mutatják.

Mindenütt, ahol háború van, az ember ott találja a régi ürügyet „a szent intézmények megvédéséről“ és „az ember elidegeníthetetlen jogairól“ és rendszerint valamit arról is, amiről azt mondják, hogy „ez a mi őseink szent hitének“ a megvédése és így tovább a végtelen ségig — az egész ócska politikai jelszavak lomtárát szedik elő, amikor a bárók egy ujjal

földszerző hadjáratra indulnak és a hűbéresek segítségét akarják igénybe venni.

A helyzet kulcsa

Itt van a tőke és a munka kérdése. A munka kemény öklöt mutat a tőkének és folytonosan szidja, azt mondván, hogy a kapitalista rendszer a föld minden bűnének és ostobaságának az oka. A tőke pedig mindenért a munkát okolja. Melyiknek van igaza? A felelet attól függ, hogy melyik csoporttal rokonszenvez az ember — és éppen itt van a helyzet kulcsa.

Ez az új háboru a tőke és a munka közötti háboru; új abban az értelemben, hogy a nap legaktuálisabb kérdésévé nőtte ki magát. Két kisebbségben lévő csoport vivja egymással e harcot, ép úgy, mint ahogy minden háboru mögött álló hatalom kisebbségben volt. A történelem tényleg azt bizonyítja, hogy a többség szava nagyon ritkán talál meghallgatásra, kivéve hogyha felhasználható egy tevékeny és erőszakos kisebbség vágyának kifejezésére. Ez a két csoport olyan kérdést visz az emberek elé, amely valójában nem érinti az emberek tömegét, kivéve egyetlenegy értelemben. Nevezetesen amennyiben mindegyik csoport bizonyos emberek rokonszenveit tudja megnyerni, akik mindenben ezt a csoportot támogatják.

Közöny mások szenvedései iránt

Ma nem a munkaidő és munkabérek körül és az osztalékok és egyéb érdekek körül forog a kérdés, hanem megint inkább arról van szó, hogy az egész önönmagát kifejezze. Az ember, akinek pénze van, azt hiszi, hogy neki teljes joga van, hogy azt tegye vele amit akar és rendszerint úgy jár, hogy sok bajt okoz annak, akinek nincsen pénze.

Miben hibáztak az egyházak?

Az egyházak esete egy világos példa. Minden józangondolkodású ember látja, hogy az egyház gyökeréig megromlott. Miért? Egyszerűen azért, mert az ember úgy akarta. „Adj nekünk tanítókat, akik segíteni fognak minket bűneinkből való felemelésünket illetően és megkönnyítik a dolgokat” — mondták az emberek és a gyenge papok éppen azt adták, amit kértek tőlük. Ma a nagytőke szolgálatában állanak, mely arra használja fel őket, hogy az embereket meghunyászkodásra bírja. Az ember sokkal lustább, vagy nem mer önállóan gondolkozni

és ha ez utóbbit meg is teszi, de annál is marad. Ahhoz már nincs meg az erkölcsi bátorsága, hogy ezekről a dolgokról megmondja a maga véleményét. Inkább nem megy a templomba, hogy semmi vesződsége ne legyen vallási dolgokkal és esze ágában sincs, hogy a helyzet megjavítására törekedjék.

Isten vagy mammon?

Pedig van lélek az emberben — és ez az önzés lelke. Az AranySzabály az üzleti és a társadalmi életben a múlté. Mások jogait és kiváltságait ma az alkotmány védi, de ez az egyetlen hely, ahol ezek megtalálhatók — nó meg a szótárban is. A világ elfelejtette a nagy-lelkűséget.

„A legalkalmasabbnak a túlélése” — ma a jelszó és a gyenge, az elpusztulhat és így tengethetjük az életet egymást mardosó kutyák módjára és mindig arra gondolunk, hogy valami uton-módon sikerül felkapaszkodni az uralkodó osztályokhoz és mindent felhasználunk ugródeszkául ebbeni vágyaink elérése érdekében.

Shakespeare „VIII. Henrik”-ben Weolsey püspöknek a szavakat adja a szájába: „Cromwell azt mondom neked, hogy rázd le magadról a nagyra-vágyást; e bűn miatt még az angyalok is elbuknak, akkor hát hogyan remélhet ettől jót az ember?” Majd ismét: „Hogyha Istenemet csak félakkora buzgalommal szolgáltam volna, mint királyomat, akkor az én koromban nem dobott volna oda meztelenül ellenségeimnek zsákmányul.”

Ennek az embernek e szivszaggató jai-kiáltása ma a legtöbb emberre ratalál. Hogyha az örökkévaló dolgoknak megfelelő helyet engednénk mindennapi életünkben, oh mennyivel boldogabbak lehetnénk.

Azonban Isten ma nagyon távol van tőlünk; sötétségben éljük le életünket és az egész létünk az anyagiak utáni hajszában merül ki. De akiknek fülük van, azok hallották az idő harangjainak a kongását, mert megkondította a dolgok mostani rothadt rendjének a lélekarangját és hirdeti a jobb napok eljövételét, mikor az embereknek meg lesz a kellő lehetősége arra, hogy szeressék egymást mint testvérek és felebarátok és az egyik ember lelke szolgálni fogja a másikat. Hála Istennek az ő eljövendő országának az ígéretéért.

AZ ÁSÓ ÉS A BIBLIA

A MODERN theológiának kimondott „Biblia-kritikusai“ a 19. évszázad kezdetétől hallgatólag azon nézetet engedték érvényesülni, hogy Dávid király kora előtt az írástudomány ismeretlen volt Palesztinában. . . Ezen feltevés szerint a héberek régibb íráshagyományai minden történelmi alapot nélkülöznek. Mivel azt következtették, hogy az események történetük után azonnal nem jegyeztettek fel, a bibliai tudósítások későbbi hagyományokkal és mitológiával kevertettek össze még mielőtt a bibliába belekerültek volna.

Még a jól ismert francia Renan Ernő is „Izrael története“ című leírásában ehhez a tévutra vezető irányzathoz csatlakozott. Nyomatékosan hangsúlyozza, hogy hiszen Ábrahám, Izsák és Jákob idejében az írástudás még egészen ismeretlen valami volt. . . Valamint kineveti Mózes könyvének állítólagos hibáit.

1888-ban Középegyiptomban a földásás közben valami benszülöttek nagyobb mennyiségű és különböző formájú agyagtáblákat találtak. Amint kiderült, hogy egy fontos felfedezésről van szó, a tudósok figyelmét is azonnal felkeltette. Ennek nyomán még háromszázhárom táblát ástak ki IV. Amenophis palotavárosának romjaiból Te-el Amarna mellett és Sayce az oxfordi egyetem tanára behatóan foglalkozott ezen táblák feljegyzéseinek a kikutatásával.

Miről világosítanak fel ezek a táblák, miután kibetűzték hieroglifáit? Kiválóan fontos okmányoknak bizonyultak, visszanyulván a zsidók Egyiptomból való kivonulásokat megelőző időbe. Egyiptom és a távoli keleti népek között váltott levelek ezek. Asszírjai, babiloni és kanaánbeli fejedelmek írásai Faraóhoz, valamint az egyiptomi helytartók közleményei Palesztinából (Tyros, Sidon, Askalon, Gáza. stb.) a faraói udvarhoz. Ez a híres Tel-el Amarnai agyagtábla-lelet felderíti a Kr. e. 2000—1500-ban a Kanaánban uralkodó kultur állapotokat. Bebizonyítja, hogy már Mózes korában fejlett irodalom és művészet uralkodott és a babiloni (akadai) nyelv és írásmód egész Keletázsiban el volt terjedve. Az akadai táblák továbbá igazolják, hogy a régi babilonai birodalom az akkori civilizált világra különösen Kanánra mélyen kiterjedt és mélyen gyökerező befolyással volt. Sayce tanár és mások kijelentették a

művelt világnak, hogy ezen táblák világos leírása szerint ezen korai időkben a filozófia és a tudomány a köz javai voltak. Már akkor voltak iskolák — a kiképzés otthonai — és több város nyilvános könyvtárral rendelkezett. Például Hebronnak régibb neve Kirjáth — Sepher volt, mielőtt az Izraeliták elfoglalták, mely név szó szerinti értelme a „Könyvek Városa“. Így nevezték, mivel egy nagyszerű könyvtár központja volt. Mindez jóval megelőzte az Izrael nemzettel való szervezésének idejét.

De a következő megállapítás még sokkal jelentőségtelesebb: „Még 1849-ben sikerült Sier Henri Rawlinson-nak a mai Mugheir (az Eufrát jobb partján) hatalmas romhalmazában feltalálni a régen keresett káldeusok egykori Ur városát. Ugyanott ékirásos könyvtárra is bukkantak, melyek az eseményeket tisztán igazolják, hogy Ábrahám és az Izraeliták magasképzettségű írástudó néphez tartoztak. A britt muzeumban van egy néhány azokból a táblákból, melyeken egynehány szent ének is található, melyeket a régletűnt időkben énekeltek. A muzeum tulajdonában van egy régi pecsétnyomó is, amit abban az időben okmányok és szerződések hitelesítésére használtak. Mindez bizonyítja a Mózes I. könyvének a valódiságát és a mózesi történetirő pontosságára mutat, aki elmondja, hogy Ábrahám miképen vásárolta meg a Machpelai barlangot Sheth fiaitól. Ezen értékes gyűjtemények között van egy agyageső is, mely egy földdarab eladását írja le Ur királya részéről Ábrahámnak.

Mózes első könyve 14. fejezetének tudósításai is a Kédarlaomer elleni hadbaszállás — az agyagtáblák feljegyzései folytán beigazoltattak.

Mózes első könyve 10. fejezetére az assiri leletek által derült fény. Így fedeztetett fel Gomer az asszir Gimira (a görögöknél Kimerier). A Gasluhim és Caphtorim nevek egyiptomi jegyzetben Kom-ombo-ban fedeztettek fel. Többek között a népek táblázatát illető történelmi igazság tárgyát illetve Bunsen történetirő és etnologus már kijelentette: „I. Mózes könyve 10. fejezetének történelmi valódisága manapság egészen határozott.“ (Vallások egysege) Azóta más kutatók is megerősítették ezt.

E. Naville tanár, kimagasló archeologus, ak

azon idők eseményeiben párját ritkítóan beavatott, azt következteti tel-el amarnai valamint a "kisázsiai Bogház-keni-i (1906) agyagtábla leletekből, hogy koruk szokása szerint már Noé, Ábrahám és József életük eseményeit hasonló táblákra feljegyezték s ezek Mózesig jutottak el.

Mózes a maga részéről, aki az egyiptomiak bölcsességében tudós volt az ő elődeiről szóló, ezen ékirások jegyzeteit összefoglalta egészen a teremtésig és az ő élettapasztalatait is hozzáfűzte. Ezen Mózesi ősjegyzetek később a templom építésénél felfedeztetek és Esdrás által felhasználtattak. Azután valószínű ismét elvesztek. De a tartalmát Esdrás a nagy törvénytudós hamisítatlanul — Isteni ellenőrzés alatt — összefoglalta az Ó-testamentum feljegyzéseit mai alakjukban. Mózes könyvei a részletekben is ilykép igazolva egészen megbízhatóknak bizonyulnak.

Az olvasó felismerheti, hogy milyen célból lesz mindez itten előadva. A 19-ik évszázad kezdetétől fogva kétségbevonat, a Biblia történelmi hitelességének, eredetiségének megcáfolatlan felderítéséről van szó. A Biblia fejtegetései szerint (igy okoskodnak a tudósok) az ó-keleti világban egy teljesen valószínűtlen foku kultúra kell, hogy feltételeztessék, mely általában nem vág össze a régi és egyedüli mérvadó görög és római klasszikus írókkal. Ez utóbbiak tudvalevően a korai időbeli népek, akik felől az O-Testamentum számol be, csak elvétele vagy pedig egyáltalában nem említik. Abban az ó-korban szerintük az írástudás teljesen ismeretlen volt. Ily módon igyekeznek a sokak részére kellemetlen bibliának befolyását és meggyőző bizonyosságát, mely a világ bármely könyvénel is jobban tudja érinteni az ember szív-érzelmeit, — minden néprétegnél lassan aláásni. De az új ásatási leletek dönthetetlen bizonyossággal igazolják, hogy ezen „magasabb kritikusok“ következtetései valóságban minden tudományos alapot nélkülöznek, s az összes ilyfajta feltevések lényegükben hamisak, alaptalanok és üres tételek. A Biblia mint legyőzhetetlen óriás ma is éppen oly szilárd, mint bármikor volt és az éj árnyképei kevésbé felvilágosult és rövidlátó ellenfelei hangtalanul félreléptek a megingathatatlan igazság világosabb fénye elől, amiképp a köd szétfoszlik a nap tengerfényétől. Mi tudjuk mostan, hogy egy ilyen „valószínűtlenül magas“ kultúra tényleg létezett az ó-korban;

ismerték az írásmódot s az említett események épúgy történtek, ahogy a Biblia fölemlíti. A régi világ képét az ásó felderítette a romok és a hamu alól és ha nem sajnálunk időt és fáradságot mindnyájan megnézhetjük.

A tudomány esetei állanak itten. Látni annyit jelent, mint hinni. Sargon asszír király nevével az Ó-Testamentum csak egyszer emlékezik meg (Ésaiás 20:1.) mivel a mireánk maradt ó-kor klasszikus írásaiban ennek a Sargonnak a legjobb akarat mellett sem lehetett nyomára akadni, ennél fogva a nevezett egyénnek történelmi eredetiségét teljesen kétségbe vonták. A gunyolódo skeptikus sovány ujjá állandóan rámutatott erre a Sargonra Ésaiás könyvében, hogy nevetségessé tegye a prófétát és megvádolták a bibliát, hogy pusztán emberi koholmányokat emel történelmi színvonalra. De milyen különös! Amikor Botta francia konzul 1843-ban egy német tudós tanácsa következtében a mai Mosul mellett Chorsabad rom-mezőin, mint első az ásatásokhoz fogott, egyenesen II. Sargon palotájára bukkant. Maga a csatahős, aki leigázta Samariát, egy hatalmas alabástrom ereklyén hadvezérével együtt van ábrázolva. A csodálkozó világ szeme előtt ilykép lepleztetett le Sargon történelme és beigazolódott, hogy ezen uralkodó felől szóló hagyomány nem ködös képzelet, hanem az aszzyrok egyik leghatalmasabb uralkodójáról van szó. Az ő uralkodása 17 évig tartott; az összes események, melyekről Ésaiás számol be Sargonnal és hadvezérével kapcsolatban, részletezhetnek. Így nem csupán az elpusztult helyiségek földrajzi fekvése világosított meg a történelem tiszta fényétől, hanem a Biblia régi, tekintélyes alakjai is.

A Bibliában gyakran találunk utasításokat valami „khetiták“ („hethitei“)-nak nevezett népre. A Bibliai elbeszélések kritizálóinak az ismert nevű képviselői — közöttük Nusmann tanár is — kijelentették, hogy a regebéli népekre való ily vonatkozások a Biblia szavahihetőségét a komoly történelmi kutatások céljából teljesen lerombolja. Tudvalevően a görög és római történetírók egyáltalában nem említik fel a „khetitákat“. Az Isten igéje ezen népre emlékeztető hagyományt illetve, egymagában állott. Ezideig a világtörténelemben egyáltalában nem került még egy tanu ezen a khetitákról szóló kijelentésének támogatására. Mindez 1876-ig tartott így. S akkor az angol asszirológus Smith György Dschebaris romhalmazaiban, mely Ni-

nivé romjainál is hatalmasabb — reátalált a khetiták régi székvárosára — Karkemisre, ahol Nabukodozor megverte Fharao Néko-t (Jer. 46:2). A sajtóságot khetita képirásos jegyzetek és a kiásott műemlékek bizonyítják, hogy a khetiták mongol keveréke hatalmas nép volt, akik a Taurus hegység magaslatairól ereszkedtek le elárasztva Szíriát, és Ábrahám korában és azután is még sokáig Kadesben az Orontos mellett meggyökerestek, míg Kr. e. 717-ben teljesen megverték és felmorzszolták őket.

Ezen khetita királyság letűnt fényét, mely nagyságában, kulturában és katonai hatalomban Asszírria és Egyiptomhoz hasonlított, az utóbbi ásatások kiderítették. Khetita műemlékek most feltalálhatók a világ összes legnevesebb muzeumaiban. A múlt évtizedben egész könyveket írtak ezen csodás khetitai leletek felől.

Az archelogus munkája által az Ó-Testamentum feljegyzései alapján a legmesszibbmenő mértékben megerősítettek és beigazoltattak. A világegyetem nagy Teremtője, aki a Bibliában különböző dolgokat jövendöltetett meg, biztosított, hogy a „végső időben“ az emberek közül az értelmesek meg fogják érteni. (Dániel 12:10). Az ő igéjében e letagadhatatlan adatokról is gondoskodott a teremtéstől az ő országának felépítéséig nyúló lényeges események feljegyzéséről. De ezen dolgok — valószínű szándékosan — nem oly formában jegyeztettek fel, hogy a felületes és lelkiismeretlen szkeptikusnak már manapság bepillantást nyujtanának teljes jelentőségükben.

Valamint megláttuk azt is, hogy a mi előrehaladott 20. évszázadunkban is az Isten folytatja az ő ihletett igéjének döntő tényezőjévé való megerősítését a megcáfolhatatlan történelmi

események által. A böles Isten, aki jogszerű szerzője és életben tartója a Szentírásnak, bölesen, pontosan és megfelelő módon gondoskodik annak megvédelmezéséről a kisértőkkel szemben, akik már többször éppen kellő pillanatban hirtelen és alaposan kurzuson kívül helyeztetek. Gondoljunk arra, hogy minden meggyőző felelet a „magasabb kritikuskok“ gunyakajára nem csupán eredményes fegyver a szkepticizmus ellen, hanem egyuttal barátságos bebizonyítása az igazságnak is. Világos és megcáfolhatatlan válasz valamely ellenvetésre a biblia iránt, mindig a legerőteljesebb tanusítvány is a biblia mellett.

Ha a Kr. utáni 19. évszázadnak ásóval és kapával kivont eredményeit a Kr. előtti 19 évszázaddal összehasonlítjuk, s ha megtanultuk világos feleletet adni az Irás megbízhatósága ellen emelt vádakra, valamint a nehézségeket helyre tudjuk igazítani, melyek az utolsó pillanatig is helyrehozhatatlanoknak látszottak — ez képesíteni fog jövő kérdések felmerülésénél mély nagybecsülésünk kifejezésére Isten szava iránt.

S bárha még mindig vannak megfejtésre váró problémák, hadd várjuk bizalommal a megfejtésre Istentől rendelt időt. A már eleddig lefegyverzett ellenvetéseket és teljesen félrevetett ellenmondásokat látva, reményteljesen Isten felvigyázására bizhatjuk a dolgok további alakulását. S amennyiben a bibliában hagyományozott történései a multnak, mint örök igazságok tartatnak színvonalon — ebből kifolyólag magától értetődik, hogy azoknak a jövőre vonatkozó kifejtései és az Aranykorszakra vonatkozó drága ígéretei is a legdicőségesebb teljesülése — bizonyosak.

Jön a sarki paradicsom Írta: NEWTON T. HARTSHORN

Délamerika legdélibb részének és a déli félgömb néhány szigetének a kivételével, amelyek jéggel vannak borítva, a jéggel borított terület legnagyobb része az északi sarkon van, mivel a déli sarok (antárktikus) kontinensének jégkérgé ugyanolyan nagyságu területen maradt meg, mint a vizözön idejében, noha a rendkívül alacsony hőmérséklet ott mintha kissé megenyhült volna. Az északi sarkon a jég legföljebb 7,500.000 négyzetmérföldet borított be, most azonban csak 700.000 négyzetmérföldnyire terjed ki, vagyis annak a területnek kilen-tized

része, melyet egykor egész éven át jég borított, most teljesen jégmentes, most a területnek csak egy ötöd része van jég alatt.

A Noé korabeli vizözön egy rendkívüli nagy hóhullás volt, mely az egész földet kb. ezer láb mélységben borította el az egyenlítőhöz közel fekvő tájak kivételével, ahol a hó esővé olvadt mielőtt a földre ért.

A hirtelen hó által eltemetett állatoknak, melyeket a jég megfagyasztott és amelyek a legújabb időben a jég elolvadása folytán előkerültek, meg nem emésztett zöld fű volt a szá-

jukban, amely körülmény az előrebocsátott következtetés mellett szól. Az északi sarok 42-ik szélességi fokától északra és a déli sarok 42-ik szélességi fokától délre fekvő területeken ebből a vízőzönbeli hóból elegendő maradt meg egy nyáron, amely a következő tél más havával növekedett és így keletkeztek a nagy Sarki jég-hegyek, melyek a földgömb hőmérsékletét a rendesnél alacsonyabbra szállítottak le.

Ezt a folyamatot látjuk kicsiben megismétlődni kemény telek után, amikor sok hó esik le és az árnyékos helyeken még a mérsékelt övön is megmarad egy kis hó.

É hőzön állítólag úgy keletkezett, hogy egy nagy vízgyűrű esett le a földre, amely az egész bolygót körül vette, amint azt most a Saturnus bolygó gyűrűinél látjuk. A Saturnuson eszközölt megfigyelések azt mutatják, hogy ott most ugyanaz a teremtési folyamat megy végbe, mint amely végbement a mi bolygónkon. A gyűrű mindenik átmérője kb. 25.000 mérföld.

A földet övező gyűrű fokozatosan veszítette el független keringését, — a föld felé nehézkedett, sűrű felhőben terjeszkedett el felette és végül hó formájában esett le rá. Még az egyenlítő tájékán is bizonyos magasságban, nyáron a hideg állandóan zérót mutat. Ezt az elméletet vallja Vaill tanár, aki geologus és csillagász.

A jég nem vezeti sem a meleget, sem az elektro-mágneses energiát. A föld egy nagy elektro-mágnes. Nemesak magába szívja és felhalmozza a nap melegét, hanem saját magának is van melege, amely a jégkéreg alatt a hőmérsékletet a fagypontra tartja. A déli félgömb területeinek majdnem a felét az antarktikus (sarki) kontinens alkotja a déli sarok körül, amely állandóan jéggel van borítva. Oly messzire esik más területektől, hogy a nap melegének a hatását meg nem érzi és az egyenlítő felől jövő meleg vízáramlatok lehülnek, mielőtt odaérnek.

Az északi sarkon a helyzet éppen fordított, mivel a földgömb csaknem háromnegyed része ott lakott terület, közel 39.000.000 négyszög-mérföld, amelynek a legnagyobb jégkorszak idejében (megközelítőleg) 20 százaléka volt jég alatt. Ez a jeges terület most 2 százalékra csökkent.

Hogy még szemléltetőbbé tegyük a jégkéreg fogyását az északi sarkon, felteszük, hogy a sarki jégkéreg hűtőkhöz hasonlíthatók. A déli sarkon lévő olyan helyen van, ahol kevés a meleg.

Közelében nincsen jégmentes terület, amely elnyelné a nap melegét és azt kisugározná, hogy kiegyenlítse a hőmérsékletet és hogy mérsékelje a rettenetes hideget. A meleg légáramlatok és a meleg vízáramok, amelyek a forró égő felől jönnek, lehülnek mielőtt még oda jutnak. A jég a jégtömbben érintetlen marad, úgy ahogy a vízőzön idejében odakerült.

Az északi sarkon lévő hűtő olyan helyen van, ahova egész éven át meleg levegő áramlik a szomszéd szárazföldi területekről, amelyek a nap melegét raktározta el — a nap közvetlen melegét. A föld belső melege, a meleg légáramok a föld felett az északi sarkvidékre eljutva, az egyenlítő felől jövő és észak felé folyó meleg tengeráramokkal együtt folytonosan olvasztják a jégtömbökben lévő jeget. A jég kilenczted része már oda van. Tudjuk, hogyha egy jégsekreányban lévő jég kilenczted része elolvadt, a megmaradt egy tized gyorsan olvad el.

Az a tény, hogy Peary elérte az északi sarkot, noha több évvel előbb ép oly vállalkozó szellemű és olyan jól felszerelt embereknek ez nem sikerült, azt bizonyítja, hogy a hőmérséklet enyhül. Scott, aki ugyanabban az évben megkísérelte a déli sarok elérését, életét vesztette és Amundsen sem tudta megtenni azt a 111 mérföldet, mely attól elválasztotta. 1917-ben a sarki vizeken még hajóval sem tudott kikötni, olyan nagy volt a jégzajlás a szárazföld mentén.

Bármilyen legyen is az ok, ugylátszik, hogy időszaki ingadozás van a hőmérsékletben és úgy az eső mint a hócsapadékban. A váltakozó meleg, száraz időszakokat, fokozatosan hideg és nedves időszakok váltják fel, de minden következő meleg időszak tovább észak felé tolja az örökös jég vonalát, mint az előző meleg időszak. Például azt mondják, hogy a legutóbbi meleg időszak alatt a buzatermő vonal Kanadában észak felé 800 mérfölddel húzódott feljebb. De arra is következtethetünk, hogy a mostani időszakban ismét alább húzódott ez a vonal, majdnem addig ahol, ezelőtt volt.

Az éghajlat Kanadában a nagy Lőrinc medencében nemsokára enyhülni fog egészen a sarki oceanig; és Kanada a nem távoli jövőben (az északi sark jegének az elolvadása után) sokkal szebb és virágzóbb paradicsommá lesz, sem mint az ember megálmodta volna — ha a legtöbb ember még oly valószínűtlennek is látja.

Geikie tanár mondja „A Nagy Jégkorszak” című munkájában: „Ha Grönlandból a jég egy-

szer eltűnik, akkor az éghajlat ott olyan enyhe lesz mint Angliában“, ahol egész télen át látam virágni a kökörösint a hűvös középső részben Prince Rupert szélességben.

Az előrebecsült következtetések összhangban vannak a Biblia kijelentéseivel, amelyeket úgy szólván alapvonalul kell elismerni, amelynek alapján az összes filozófiai és fizikai tanokat kell megmérni és kipróbálni. Kant, a modern idők legnagyobb filozofusa is elismerte ezt a tényt; és Virchow a modern pathologia (kórtan) megteremtője is ettől vezéreltette magát.

A bolygók körül lévő gyűrűk, ezek leesése, és az ebből eredő jégképződés, az összes bolygókön végbemenő teremtő folyamatok egy része lehet. A Mars bolygó most jégkorszakát éli, mivel sarki jége egész világosan látható.

Jellemző, hogy a viszonyok ezen a bolygón úgy voltak rendezve, hogy a mi északi földgömbünk nyerjen előbb befejezést. A Teremtő erő és kormányzás trónja északon van. A csillagászok azt mondják, hogy a világegyetem úgy kering a Fiastyuk csillagzat körül, mint a mi naprendszerünk a Nap körül. Vajjon a fizikai világegyetem nagy képe-e a szellemi lények nagyobb láthatatlan világegyetemenek, amelynek a Kormányzója teremtette és irányítja, a láthatót? Az az Erő, amely a vonzással forgatja 350,000.000, vagy még több naprendszert a Fiastyuk körül, nem sugározhat ki egy anyagi testből, amely a mi napunkhoz hasonlóan látható volna.

Hogyha a nap természetéhez hasonló fizikai test volna az, amely a vonzás és nehézkedés törvényével kormányozza a világegyetemet, akkor legalább 350,000.000-szor nagyobbak kellene lennie a mi napunknál. Ilyen látható test pedig nem létezik. A fény olyan végtelenül ragyogó voina, hogy elrejtene a mi napunkat, mint ahogyan a mi napunk elrejtje este a csillagokat. Az emberi értelemmel föl nem fogható hatalom, amely a világegyetem kormányzásához szükséges, egy láthatatlan forrásból kell hogy fakadjon.

Az Úr mondotta Jóbnak: „Összekötheted-e a Fiastyuk szálait?“ (Job 38:31.) „Isten a Szeretet“. A szeretet az élet lényege, minden dol-

gok között a leghatalmasabb. Nem volna hát az isteni befolyás hatalmasabb a vonzásnál és nehézkedésnél, amely a fizikai világegyetemet vonzza és kormányozza? Mi a vonzás és nehézkedés? Mi az elektro-mágnesség? Az Úr megmondotta Jóbnak: „Kinek méhéből jött elő a jég?“ (Job 38:29). „Eljutottál-e a hónap tárházához (minden jég hónap a terméke)? vagy a jégesőnek a tárházát láttad-e, amint fentartottam a szükség idejére a harc és háboru napjára? — Job 38:22, 23.

A félre nem ismerhető dolgok láttára vajjon nem kell-e ésszerűen arra következtetünk, hogy csupán a bolygónkon uralkodó normális fizikai állapotok együttműködése által, amelyek a legutóbbi 75 éven vagy még ennél is rövidebb időn belül jelentkeztek, a jégképződés és a fogyasztó hőmérséklet (amely nyilvánvalóan rendellenes állapot ezen a bolygón) mivel erjedéssel (homlással) jár, meg fog szünni és a bolygó befejezéshez jut — és nem valószínűtlen, hogy hogy az első lesz, amely a világegyetemben befejezéshez jut? — Kivételt tehetünk a fogyasztó hőmérséklettel a magas hegyeken és az örökjégképződéssel a Sarkvidéken, amelyek még 1000 évig is megmaradhatnak, de ez a kontinens, annyira el van szigetelve, nagy tengerekkel más szárazföldtől, hogy ennek ezekre való hatása számba sem jöhet majd. Nagyszerű lecke lesz az ujjászületett emberi nemnek, a régi tökéletlen fizikai állapot és megkopott társadalmi, politikai és vallási civilizáció, amely elmúlt. „Imé mindent újjá teszek“. — Jelenések 21:5.

Az egyik korból vagy állapotból a következő korba való átmenetben, noha az elhatároló vonal világos, a teremtő folyamat, mintha a régít az ujjal forrasztaná össze és mig ez különösen a fizikai világban észlelhető, kisebb fokban talál a társadalmi, politikai, gazdasági és vallási világra, noha ez utóbbiak változása a vizözön idejében aránylag nagyon hirtelen és tökéletlen volt. Jézus a mostan folyamatban levő változásra utalva ennek hirtelen voltát átmenetnélkülisége miatt az özönvizhez hasonlította. Ő azonban valószínűleg a szociális, politikai, gazdasági és vallási világra célt.

Isten változatos bölcsessége a földi teremtésben

„Isten műveinek szépségét ki fogja fel? Legparányibb műve porszemében is hatalma és bölcsessége rezeget.

FÖLDI beszélőképességünk fejletlen ahhoz, hogy megfelelő szavakban méltassuk a nagy, dicső Teremtő változatos bölcsességét. Az ember kutató elméje bármily téren mozogjon is — a teleszkopnál az égi csarnokokban végbemenő folyamatok felkutatása és megállapítása céljából vagy a mikroszkoppal a mikrokosmos (végtelen kicsik világa) titkaiba akar behatolni vagy a laboratóriumban kísérleti uton akarja megfigyelni a test stb. szövetének változásait és képződését — a természeti alakulásokban folytonosan nem is sejtett csodák nyílnak fel előtte, miáltal mindig új kérdések, új problémák és rejtvények vetődnek fel.

A figyelő szem nézzen bármerre is Isten dicső világában, csodák mellé csodák sorakoznak mindenütt. A magasban, az ég ivelésén felséges nyugalommal — pompával csillogó égitestek rájzanak, melyek körül csöndesen, hallgatagon róják pályájukat kísérő bolygók! Életjelenségnélküli lakatlan bolygók-e vagy a mi kedves földünkhez hasonlítanak, melyen az élet sűrög ezerféle különbözőségben és fajokban?

Még mindig örömteljes rázkodással reng a magasztos teremtői szózat: „Legyen“! Fájások és cikázások közt alakitva képez és a végső befejezéshez viszen el. Az élet és a rügyező életkezdetek mily teljét teremtette elő a földön ezen isteni parancs. Az ember, a földi teremtés koronája a csodákat egymásután fedezi fel az isteni parancsszónak engedelmeskedő — kihajtott életben. A szépség mily gazdagsága és művészformák tárulnak mindenfelől virág- és állat formákból élénk! — Páratlan mester-művészre vallanak, valóban ez a munka dicsóiti mesterét!

Az emberek, kik kezdenek felébredni a tudatlanság hosszú álmából, többé nem szabadulhatnak a csodálkozásból. Még nem tudják, hogy az ő részükre a bölcsesség és tudomány iskolája csak most kezd megnyílni, amint ezt előre kijelentette egy ókori próféta: „A tudomány fokozódni fog“ és „a Jehova ismeretének dicsősége betölti a földkereket, mint tenger vize

a mélységeket“. (Dániel 10 fej. 4 vers. Habakuk 2 fej. 14 vers.). Az isteni tanító megmutatja most, hogy az ő „legyen“ hatalmi szózata mily terjedelemben érvényesült eddig. Az élet csodái és titkai az ő intésére az ő kincseiket rejtő kelyheket kinyitani kezdik, miglen az ember csodálkozó tekintete előtt az isteni bölcsesség virága teljesen ki fog bontakozni. Az *Aranykorszak* csodák országába nyíló ígérteljes ajtószárnyai, melyek hasonlóképen belefoglaltatván az isteni „legyen“-be s ott évezredekkel aludva át most kitarulnak úgy, hogy már is az értelmi szem felfoghat valamit a mesterművésznek a teremtésben kifejezésre jutott — felhalmozott szeretetéből és bölcsességéből.

Természetes, hogy rövid foglalatban lehetetlen leírni az éber figyelemmel ellesett titkait Isten teremtett csodáinak, amiért is a növényvilág egynehány jelenségére szoritkozunk csupán. Már ezen egynehány példa is mutatja, hogy mily művészies hozzáértéssel és nagy céltudatossággal építettett a természet egész birodalma. A mi időnket jogosan nevezik a feltalálások korának. Azonban nagyon is kevesen sejtik, hogy a mindentudó Teremtő az emberek részben fáradságosan megszerzett különböző vívmányainak — mindenekelőtt a kémiának és technikának — törvényeit már a föld megteremtésekor lefektette a növény — és állatvilág szervezeteibe.

R. Francé a finom-érzésű tudós az összehasonlítások terén kutatásaiban párhuzamot igyekezett vonni a növény és az értelmes ember technikai cselekvényei között és bizton hiszi, hogy az optikai, az élelmiszertermelő, a mechanika, stb. téren egész sereg újításra lehet számítani, melyek a közhasználat és technikai gyakorlat javára lesznek.

Hadd nézzük meg a növény-életben a kicsik világát és figyeljük meg az egysejtű alig porszem nagyságu kova-moszatot. A mikroszkop már régen felfedte varázsszépségét, de technikai műteljesítményét valóban csak most ismerték meg. Ez a növénysejt egész életét egy leírhatatlanul művésziesen hegyi-jegec (hegyi kristály vagy bányavirág)-ból épített luxushajóban tölti, mely tulajdonosának (t. i. a növény) ha-

lála után is a megsemmisíthetetlen anyag következtében millió évek múltán is megmarad. Ez az egész hajótervezet magábavéve technikai csoda és busásan megjutalmazná a mérnököt ezirányu tanulmányaiban. A kova-moszat reakciós (visszahatású) csövei minden tekintetben felmulják a miénket. Ezen kristályhajók bámulatos gyorsasággal mozognak, olyannyira, hogy ha lehetséges volna átvinni ugyanazt a gyorsaságot a mi hajóinkra, mi egy 200 m. hosszú gőzösön 12 perc alatt 200 km. utat tehetnénk meg. Jogosan jelenti ki Francé tanár:

„A biotechnikai (élet-műtani) józan kiszámítások és fejtegetések útján ismételten a lehetőségek romantikus világába jutunk, mely talán azért fog a leghatalmasabb ösztönzés lenni mérnökeinknek a további nagy cselekvésekre, mivel ellentmondást nem tűrően bizonyítja, hogy mily messzire hátramaradnak gépeink a probléma megoldhatóságától, mely megoldást ők kell létrehozzanak“ ...

A kova-moszat azonban nem csupán gyors mozgása tekintetében egy csoda tárgy, hanem járművének nyomásszilárdsága is hallatlan. A hajócska páncélai oly teljes alakzatu művészies módon vannak megerősítve hálózatokkal, hordhevederekkel és falövezettel, hogy kiköveteli az utánzatot. A mechanikai igények szerint egy pár ezer különböző formát és fajtát találunk, úgy hogy a kova-moszat építészeti típusaiból képesek vagyunk megoldani a legerősebb nyomási szilárdság problémáját a legnagyobb anyagmegtakarítás mellett minden műszaki alakban. A gótstílus régi építészeti típusaiból haszonhajtást tudtak a legfinomabb műalakba önteni — öntudatlanul a kova-moszatot utánzták.

Ámulattal és elragadtatással nézzük a mikroszkopon keresztül a Teremtő által lefektetett gépesodáit az egysejtűeknek, melyek alig homokszem nagyságúak és mégis rendelvék betölteni feladatukat a világegyetemben, szüntelenül fokozott érdekességű tananyagot szolgáltatva a gondolkodó embernek.

A műtannak egy hasonló élőcsodája a vízben élő (Flagellaten Egymike) egysejtű növényke, mely mintegy $\frac{1}{10}$ milliméternyire nő meg. Mint eleven léghajó és csodahajó típusok sürgőnek szerteszét, mely egy mérnök komoly kijelentése szerint, ha építhető volna, egy még soha el nem ért teljesítőképességről kezeskedne.

Ostorcsavarjának segélyével egy ily egymike oly irammal halad előre, mely sok ezerszer felmulja a mi legelsőbb rendű gyorsjáratu gőzöseinket. Mindenesetre közeleg az az idő, amikor a mi technikusaink az uszási és repülő probléma megoldását a Flagellaten típusoknál fogják keresni és megtalálni. A nagy világé-pítész, aki a esillogó égi testeket teremtette, hatalmas „legyen“ szavával az ég ivelésén, hasonlóképen összehasonlithatatlan csodálnivaló műdolgot teremtett a mikroszmusban (végtelen kicsik világában) is és nem tudjuk mit csodáljunk jobban — az óriási csillagvilágot az ő bámulatos törvényeivel vagy a miniatür nagyrendszerekhez hasonló atom-világot, melyben az elektronok bolygók módjára keringnek egy pozitív mag körül.

Ebben is a bölcsességnek oly kincsei fekszenek, mely felemelőleg hathat az emberre. Minden növénykében, sőt minden levélben és virágnilyásban csodálatos módon van belerejtve az organizmusba és alakszépségbe az isteni bölcsesség.

Például egy levél mikroszkopikus tanulmányozása a bámuló szemek előtt egy legmodernebb fajta gyártelepet fed fel, komplikált működő ventilátorral, pazarul sok fényező készülékkel, hűtő és szárító készülékekkel, vízműtani sajtóval — egy mestermódon szervezett gyártelepet látunk.

S mialatt az ember mindmáig a rendelkezésére álló nyersanyagok — éleny, légeny, köneny és szénsav közül csupán a légenyt tudja feldolgozni, a növény mind a négyet a maga szolgálatába tudja helyezni. A vegyműtan ezen terén is még sokat tanulhat az ember és ha sikerül neki behatolni ezen titkokba, ezáltal a csodák világa nyílik meg előtte, amelyet még ember sohasem álmodott.

Egy növénylevélben az ezrekremenő fényerő gépek a napsugarak energiája által lesz működésbe hozva. Kora reggeltől mind estéiglen dolgoznak ezen gépek és két nélkülözhetetlen értékes terméket gyártanak: cukrot és lisztet. Ez az egész berendezés oly ideális és tökéletesen felszerelt, hogy nem hasonlitható hozzá semmilyen más emberi ügyességgel előállított üzem. Az Isten bölcsessége az emberét égmagasan mulja felül minden téren ami kifejezésre jut minden művében.

Még nem is régen a kérdést felvető emberi szellem kielégítetlenül állott a virág-világ rejtélyei előtt, senki sem tudott megfelelni a kérdésre:

A virágok miért oly szín pompásan szépek?

Miért választanak ki mézédés nedűt?

Miért illatoznak édes illatokban?

Ma azt véli a tudomány, hogy kielégítőképpen tud felelni ezen kérdésekre, mivel sikerült részéről nagy mértékben behatolni a virágok titkaiba.

A virág-világ szín pompája — édes méz és virágitat eleven természeti jelenségekké lettek. Minden egyes megnyilatkozásban meggyőző erővel lenyűgözőek összjelenségében elragadóak, mert ezen találmányok megfejtésének a szerepet a hatalmas isteni principuma (törvénye), melynek, mint utolsó biróiszéknek köszönhetik létezésüket az összes élőlények. És van-e „virág-szeretlem is?” A szeretetet nem csupán kizárólagosan tudatos, érző, mozgó, céltudatos lényekre kell-e alkalmazni és nem pedig lélekjelenlét nélküli természeti képződményekre?! Anélkül, hogy a szeretet fényvarázsát, melyet a Teremtő mint különösen jellemző vonást vésett az első emberpár szívébe, le akarnánk alacsonyítani, mindazonáltal hangsúlyoznunk kell, hogy éppen mint az embernél, úgy a növény — és állatvilágban is ugyanaz a törvény, ugyanaz a lélektani folyamat, mint a fennmaradási bázis nyilatkozik meg az életben és szeretetben. A körülmények összehasonlított megvizsgálása a legtanulságosabb eredményekhez vezet.

A különböző élet legmagasabb fokáról ha lefelé szállunk — az embertől le az állatvilágon keresztül az egysejtű változányfélékig és azután végig járjuk az ősszállatok és ősnövények és protophytok (első képződmények) világát — hol állat és növényvilág egymásba fonódnak és azután a legalsóbbfoku növénytől haladunk fölfelé a legmagasabbra fejlett magdus növényekig melyek nyílásaik szín pompáiban és kellemes illatukban egymással versenyeznek szivvidámitóan — mindekkor egy és ugyanazon folyamatot fogjuk a sajátos mag kezdő — és végpontjául felismerni, amit minden idők költői izzó öltözetlen földöntúli jelenségnek esetenek, ellenben a physiologia (lélektan) csupán a szükséges szaporulási folyamatnak látja. Azonban az ideálista vagy a tudós bárhogy nézze is ezt a maga szempontjából, ez a „szerelem” valamint ezen fölélesztési (újjaalkotási) folyamat még mind máig egy soha ki nem fejtett természeti csoda, éppen ahogy ezideig egyetlen ember sem tudott válaszolni e kérdésre, hogy: „Mi az élet?” A bibliából tudjuk, hogy maga az Isten az életforrása. Ő tőle árad el az élet az egysejtű plazmáig, melyet

a Mindenható szeretetteljes gondviselésében, mint minden művét is — csodálatosan finom műtárgyá alkotott. Mivel Ő a megtestesülése a bölcsességnek és a szeretetnek — hát nem is tehetett másképp. Minélfogva szépség és céltudatosság tekintetben összes alkotásai dicsőségesek. Jóbb könyve 36 fejezet 22 versében van feljegyezve: „Imé mily fenséges az Isten az ő erejében (teremtéseiben vagy a természet világában nyilatkoztatva ki), kicsoda az, aki úgy tanítson mint Ő!” És ugyanezen fejezet 26 verse mennyire igazat mond: „Imé az Isten fenségesebb, hogysen megismerhetnénk Őt!” A bölcs Elihu Jóbot a egyttal minket is figyelmesé tesz a teremtés műveire: „Nézd és szemléld meg az Isten csodáit!” Ezen földi csodadolgokból következtetve végül a szellemvilág dicsőségeire, teljes féltisztelettel kiált fel: „Isten körül félelmetes dicsőség (van). Mindenható! Nem foghatjuk fel (nem érhetjük utol) Őt!”

Virányos réten, napsütötte mesgyén, csergő-csermely partján, erdőben vagy vizállások szélén, hegységeink zöld alpesein valamint csöndes völgyek ölén a legszebbet a virág fejlesztette ki mindabból, amit csak nyujthatott a növényvilág; sok ezerformájú és színben illatozó dicsőséges virágcecszemők, melyek mindegyike építésében, és sajátoságaiban birja történelmének leírását, szerelmi titkait, gyümölcsének bizonylatait egyttal a remény örömtől csillogó szeméit kölcsönözve.

Nemkevésbé változatosan és szindusan hat a minden téren hatásos teremtői szó a tengeri flóridákban. A legdiszesebb és legszindusabb növények valóban a flóridák, egy tengeri toboz faj, piros szinszövetű, mely az elképzelhető legkülömbözőbb fokozatban a fűzöld chlorofillal (levél zölddel) vegyitetlen oly szines varázsfényt terjeszt a víz fölött, melyhez fogható többet az egész növényvilágban nem találunk. Egyesek a legátlátszóbb — bibor — színben pompáznak, mások halvány rózsá vagy lila színben, mely felülmulja az aranybafolyt estéli ég lilában csillogó tisztaságát. Csupán két szinnel — a világos fűzöld chlorofillal és a rózsában csillámló phyocerytrinnal a természet itten a kéksósvíz tükre alatt legyőző sokféleségét teremtette elő a varázslatosan behálózó szin-játékának. Ezen moszatfélének ugyanoly sokféle az alakja is, mint a szine.

A kutató szem tekintszen bármerre is, mindenfelé felismeri, hogy csupán a szeretet lehetett a

lendítő erő a teremtésben s a bölcsesség és az erő vezette ebben az isteni mester-kezeket. Az összes létrehozott művek szent szerelemtől vannak megvilágítva és áthevitve.

Természetesen ne gondoljuk, hogy a mai növényvilág, mint befejezett mű jelent meg, sokkal inkább az őskornak egy lassan kifejlődő folyamatu terméke, ahogy ezt a paleontologia (öslénytan) és a geologia (földtan) körülményesen bizonyítják. De mindmáig a mi tengereinkben számtalan mikroszkopikusan kicsi legprimitívebb alakú növénykéek nyüzsögnek, épen mintahogy az élet kezdetén előfordultak a meleg őstengerekben. Egy tengervízecspepp ma visszavetíti nekünk az élő teremtések jelenségrendjét a legalsóbb lépcsőfokon és gondolatban így visszahelyezhetjük magunkat abba a kora ősidőbe, amikor a Mindenható az élet törvényét elsősorban az őstengerbe belesülyesztette, ahonnan — mint a paleontologia és geologia mutatják — százezer alakban és fajban hajtott ki és terjedt szét. Mindenesetre ebből a lassu folyamatu

életfejlődésből a magasabb szervezetű állatok és elsősorban az ember kivételt képeznek. Aki felől feljegyeztetett: „És az Isten teremté. . .” — 1 Mózes 1:21, 25, 26.

Igy tehát Dáviddal nem csupán az értelmes teremtmény kiálthat fel: „Magasztallak, hogy (bámulatos módon vagyok teremtve) csodálatosak a Te műveid!” hanem általában az egész teremtés is.

Leirhatatlan pompában és dicsőségben fog egykor diszelegni a mi földünk, mint méltó zsámolya a legmagasságosabb Teremtőnek, s mint alkalmas lakóhelye egy tökéletes — ugy az alak, mint a szellem (értelem) szépségében tündöklő emberfajnak! Kitörő örömmel és hálával fognak Isten földi teremtései a bűn és a halál egy borzalmas és hosszú éjszakája után méríteni és inni az élet forrásából, Teremtőjük örökbölcs mindig folyó folyásából!

Akkor beszélni fognak „a Te méltóságod dicső fényéről és csodálatos dolgaidról.” — Zsoltár 145:5.

Babilon a kereszténység képe

ZAKARIÁS próféta könyvének hatodik részében (1—8 v.) érdekes dologról találunk írva, mely a négy szekér jelképében négy nagy eklézsia (egyházközség) hatalomra tereli figyelmünket. A két érchegey közül kijött négy szekér jelentése, négy hatalmas felvonása a tizenkilenc évszázados keresztényen egyháztörténelemnek.

„Megfordulva, amint szememet felemelém, látom, hogy két érchegey közül négy szekér jön ki. Az első szekérben veres, a másodikban fekete, a harmadikban fehér és a negyedikben tarka lovak voltak fogva. Utóbbiak igen erősek”.

A hegyek országoknak, a szekerek felekezeteknek, a lovak tudománynak s a lovakon nyargalók a tudomány képviselőinek a jelképei. Jelen elmélkedésünk nem lesz fölösleges, ha okszerű vizsgálódás után belátjuk, hogy a négy szekér jelképezte négy nagy hittestület hitelve létezik a jelen időben. Keressük hát az összefüggést, mely a hatodik fejezet e részei között fennáll.

A hegyek azért annak érchegeynek nevezve, mert az országok, melyeket jelképeznek igen erősek voltak Babilon egységében mindezüideig. Jegyezzük meg azonban jól, hogy semmi értelemben sem lehet vonatkozásban hozni a hegyek jelentését Isten országával, mely nem-sokára megalakul a föld felett az ég alatt.

Az érchegeyek közül kijött első szekérbe fogott veres lovak a pápai tudományra hívják fel figyelmünket. Ugyanaz a jelentésük a Jel. 6:4 versben is. A vallási hatalom társulva van a polgárral, de mindkettő bukik azé előtt, akit joggal megillet annak birtoklása, a Krisztusé előtt. (Jel. 11:15) Erről beszél még a Jel. 6:4 versének többi mondata: „...és aki azon ül, kapott hatalmat, hogy elvehesse a föld békéjét, minek hiányában az emberek megölik egymást (nem mindnyáját valóságos fegyverrel, hanem rágalom, bántás, szidalom, guny és megvetés megnyilvánításával... de aztán jön a bukás)”.

A második szekér fekete lovai igen találóan jelzik Kálvin tudományát, miután a tisztítás munkája után megtartott tévedésekkel gyászhozott az igaz egyházra, midőn ugyanis a választás tanát mélyen betemetni engedte a pápaság viznélküli jellegeivel rokon sötét tévedések sulyos hantjai alá. Fekete és homályos a szemüveg, melyen néznek ma is utódai a tiszta fénykörben ragyogó mennyei ígéretek felé, minek eredményeképen mennybe segítik a tenyérsny életü öntudatlan csecsemőt, hogy Ádám bukott ivadékainak váltságnélküli kegyelmet adjanak az isteni szó legerőteljesebb ellenezése dacára. (Ezek. 4:12.) Jóllehet határozott jellem s az

erre való megpróbáltatás nélkül senki nem látja az Urat. — II. Tim. 3:2.

A harmadik szekérbe fehér lovakat fogtak, melyek az üdvhadsereg tudományát jelentik. S bár hasonlóan a Kálvinéhoz, sok áldásos nézetet tartalmaznak az alapelvek, mégis nagyon messze vannak a valóságtól, mely mennyei édes Atyánk gazdag kegyelme folytán szakad bünbe botlott fajunkra, a helyreállítás dicső munkájának kedves alkalmi által, amint megjövendölték, ezt régen Isten igaz prófétái.

A negyedik szín, tarka. Vegyüléke a veresnek, fehérnek és feketének. Jelenti a felekezeti nézetek összezavarodását: a pápait, lutherit, üdvhadseregeit összevegyült állapotukban. Mindezek tudománya, mert nélküli az egyedüli helyes alapot, összezavarodott — Babilon képét mutatja. Ezt megerősíti a hatodik vers, hol ezt olvassuk: „És az angyal azt mondá nékem: ezek az ég négy szelének neveztetnek (szellemi egék, eklézsiái mennyek) melyek elhagyták helyüket (az Urat), ahol állottak, a föld Ura előtt“.

Irányíthatnak-e ezek az Urtól? Kimentek az Úr elől? Valóban, szomorú kép! Mi lett volna, ha az Úr ebben a szekérben hagyott volna bennünket?... De nem, nem hagyott benne. A próféta szavainak megértése még jobban tisztítja elménket, hogy egyedül Istennek adjunk dicsőséget és annak, kinek vére hullott érettünk s vére árán révbe értünk.

A Zakariás első része 8-11 verseiben ezeket olvassuk: „Láttam éjszakán, (bűn éjszakája) hogy egy férfiú veres lovon ült, a mélyen gyökerező mirtuszfák között és háta mögött voltak

veres, fekete, fehér és tarka lovak. (Először tehát a hatodik részben említett képlet tárult fel — úgy látszik). „Mit akarnak ezek Uram? — kérdém. Erre egy angyal szólta meg: Én megmondom, hogy mit akarnak. És szólt a mirtusfák között ülő: Ezek, kiket küldött az Ur, hogy bejárják a földet, kik így szólanak az Ur mirtusfák között ülő angyalának: A földet bejártuk, nagy nyugalmát láttuk; béke és bátorság sugárzott felénk tőlük — parancsodra várunk, nagy munkához látunk: a bűnt összetörjük.“

Itt szekérről nincs említés téve. Sem a pápai, sem a váltság tudományát nem jelenti a veres ló, még Urunk véres áldozatát sem, hanem miután ez a többi ló után jött (lett megértve) az Úr hű szolgáját, ki kellő időben rendelt eledelt adott a hit háza népének. Ő a lovon előre ment, a váltság ismeretét fellendítette s zászlóját fennlobogtatta. Olyan tudományt hozott felszínre, mely jó fundamentumon áll, s amelyet minden szentnek a jelenben magáévá kell tennie, mint legfontosabbat, legelsőt, mert mint az idézet mondja, a veres, fekete, fehér és tarka lovak jelképezte tudományok mindjával mögötte maradnak. Ezt is jelenti a képlet.

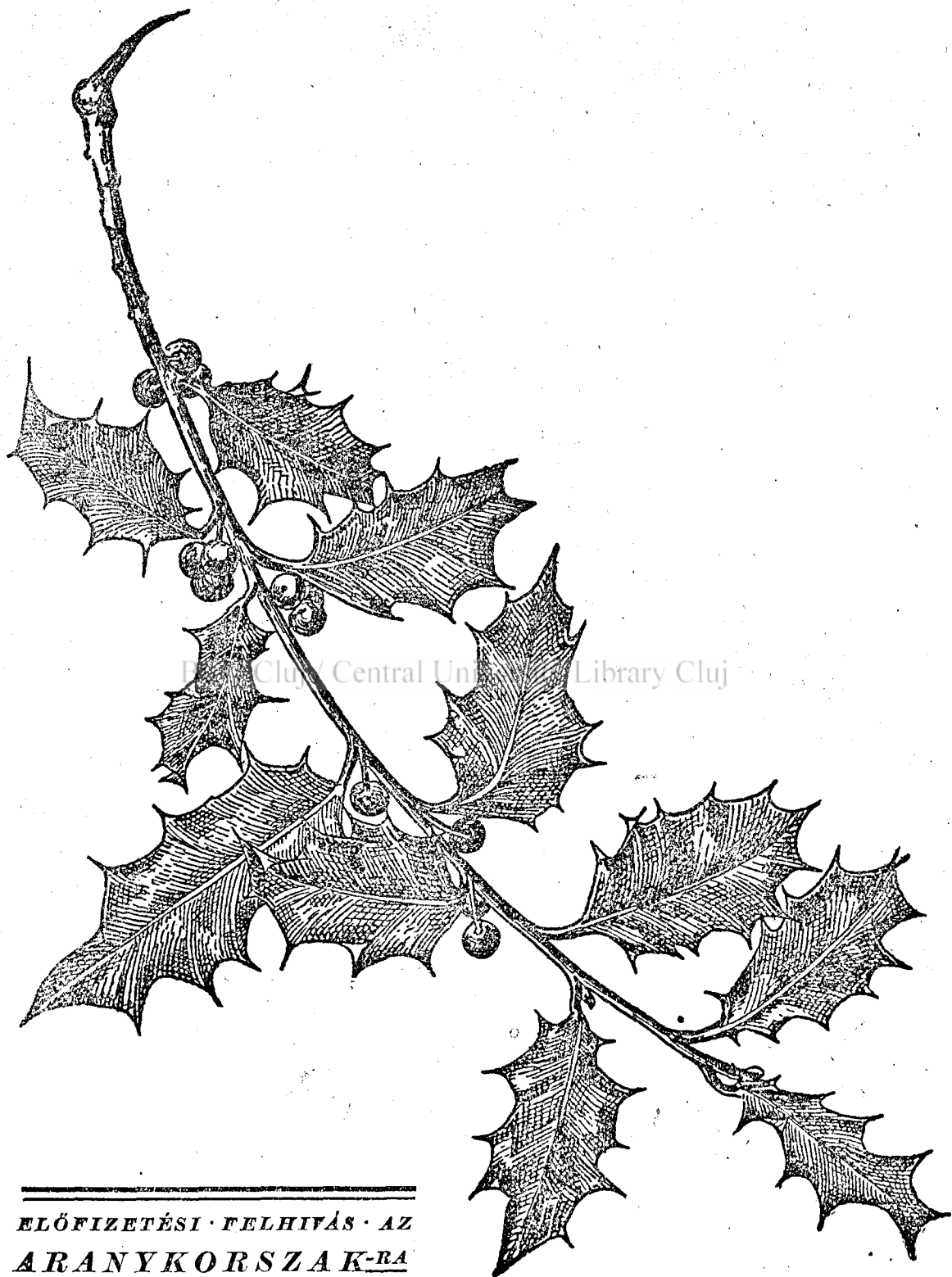
A mirtuszfákat igen jellemzően lehet vonatkoztatni a szentekre, mert a fehér és biborszínű mirtusvirágok az Isten gyermekeinek tiszta jellemével hasonlíthatók össze. Mily csodálatos értelmet nyertünk! Mily mély betekintést engedett jó Atyánk részünkre! Lássuk hát meg jobban, hogy mennyire munkálja az Úr, gyermekeinek a jelenlegi igaz egyháznak az ügyét? Halld: „Ezek, akiket küldött az Úr, hogy bejárják a földet“.

JÓJJETEK A PIZSGA HEGYÉRE...

Jójjetek a Pizsga hegyére,
Ime, ott túl vár otthonunk,
Milleniumi Kanaánban
Nemsokára ott dalolunk.
Im, áll ott a trón hófehéren
S a szent fényes koronát nyerend.
Királyságban részesül, aki
Örvendett, hogy Krisztus megjelent.

Onnan élet tavasza árad,
Virulásba borul a föld.
Dicső látvány előnkbe tárul:
A Királyság mindent betölt.
Küzdelmek ott véget érnek,
Nom nyomorit kísértés s a baj.
Minden népre léssen az óra
Örök áldás, végső diadal.

Üdv folyóját hit szemé látja
Fénnyel fákad a trón alatt.
Láttán gyül hívők szíve lángra:
Tudják, közel a pillanat.
Rájuk vár folyó onyhe partja
S igaz barát losz velük csupán.
Ajuk kezd örömteli dalba
S indulnak lü vezérük után

**ELŐFIZETÉSI · FELHÍVÁS · AZ
ARANYKORSZAK-RA**

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

NEM AKARJUK DICSEŒNI — DE AZ
OLVASÓKÖZÖNSÉGET KÉRJÜK FEL-
ANNAK ELBIRÁLÁSÁRA, HOGY VALÓ-
BAN A TÉNY, A REMÉNY- ÉS A MEG-
GYÖZÖDÉSEN ALAPULÓ FOLYÓIRAT-E
